

BRAJAN HERBERT
KEVIN DŽ. ANDERSON

LEGENDE
DINE

TREĆI DEO
BITKA KOD
KORINA

S engleskog prevela
Zvezdana Šelmić

**Čarobna
knjiga**

Posvećeno Petu Lobrutu,

Za tvoju nepokolebljivu podršku od samog početka naših projekata *Dine*. Zbog tvog oduševljenja, znanja i zapažanja ove knjige su daleko bolje nego što bismo mogli da postignemo sami. Ti si pravi renesansni urednik.

Mašine koje misle pobile su milijarde ljudskih bića, ali mi ih ne smemo smatrati žrtvama. Ne smemo ih nazivati stradalima. Oklevam da ih nazovem čak i mučenicima. Svaka osoba koja je umrla tokom ove Velike pobune nije ništa drugo do heroj.

Stvorićemo trajni arhiv koji će to odražavati.

Serena Batler, lično saopštenje na Veću džihada

Nije me briga koliko ćete mi dokumenata pokazati – koliko dosijea, koliko intervjuua, koliko prokletih dokaza. Ja sam možda jedina živa osoba koja zna istinu o Ksavijeru Harkonenu i o razlozima zbog kojih je učinio to što je učinio. Čitao sam mnogo decenija jer je Ksavijer lično to tražio od mene, jer je to ono što bi želela Serena Batler i jer su to zahtevale potrebe džihada. Ali nemojte misliti da je vaša propaganda istina, ma koliko građana Lige verovalo u to. Setite se, ja sam bio tamo kad se to dešavalo. Niko od vas nije.

Vorijan Atreid, lično obraćanje Ligi plemenitih

Najstrašnija greška koju može počiniti osoba koja misli jeste da poveruje kako je neka određena verzija istorije apsolutna istina. Istoriju pišu mnogobrojni posmatrači, a niko od njih nije nepristrastan. Činjenice bivaju izobličene već samim protokom vremena – a naročito u slučaju Batlerijskog džihada – hiljadama godina mračnog doba čovečanstva, namernim pogrešnim tumačenjima verskih sekta i neizbežnim iskrivljavanjem koje potiče od nagomilavanja nemarnih pogrešaka. Mudra osoba, dakle, posmatra istoriju kao skup lekcija koje treba naučiti, odluka i posledica koje treba razmotriti i raspraviti i pogrešaka koje nikad više ne treba načiniti.

Princeza Irulan, uvod u Istoriju Batlerijskog džihada

PRVI DEO

108. P. E.

Mašinerija ne uništava. Ona stvara, pod uslovom da uvek postoji ruka koja kontroliše, dovoljno snažna da vlada njome.

Rivego, muralista sa Stare Zemlje

Erazmus je smatrao da su hijerarhijski odnosi među umirućim ljudima bez nade fascinantni, čak i zabavni. Njihova reakcija je bila deo eksperimentalnog procesa, a rezultati su se pokazali kao veoma značajni.

Robot je koračao hodnicima precizno organizovanog laboratorijskog objekta na Korinu zamahujući purpurnim brokatnim plaštom. Odeća je predstavljala samo afektaciju koju je usvojio kako bi postigao dostojanstveniji izgled. Nažalost, žrtve u zapečaćenim ćelijama nisu obraćale pažnju na njegovu eleganciju jer su bile zauzete svojom patnjom. Tu se ništa nije moglo učiniti, pošto ljudi ionako lako rasipaju pažnju i teško im je da se usmere na ono što ne utiče neposredno na njih.

Pre više decenija ekipe efikasnih građevinskih robota izgradile su ovaj objekat s visokom kupolom u skladu s njegovim preciznim zahtevima. Mnogobrojne dobro opremljene odaje – svaka potpuno izolovana i sterilna – sadržale su sve što je Erazmusu potrebno za obavljanje eksperimenata.

Dok je išao u redovnu kontrolu, nezavisni robot je prolazio kraj glaz-prozora zapečaćenih odaja u kojima su subjekti određeni za testiranje zaraze ležali privezani za krevete. Neki primerci su već bili paranoični i u delirijumu, pokazujući simptome retrovirusa, a drugi su bili prestrašeni iz ispravnih i racionalnih razloga.

Do sada je testiranje veštački stvorene bolesti bilo gotovo okončano. Ukupna direktna stopa smrtnosti iznosila je četrdeset tri posto – daleko od savršenog, ali i dalje je imao najsmrtonosniji zarazni organizam u

celokupnoj zabeleženoj ljudskoj istoriji. Poslužiće svrsi, a Omnijus nije mogao više da čeka. Nešto se mora učiniti što pre.

Sveti rat ljudi protiv mašina koje misle trajao je skoro ceo vek, s mnogo uništavanja i nevolja. Stalni fanatični napadi Vojske džihada naneli su neizmernu štetu Synchronizovanom carstvu, uništavajući robotske ratne brodove jednakom brzinom kojom su razne inkarnacije sveuma uspevale da prave nove. Omnijusovo napredovanje je bilo zaustavljeno, što je neprihvatljivo. Na kraju je Omnijus zahtevao rešenje. Pošto se direktni vojni sukobi nisu pokazali kao dovoljno efikasni, potražene su alternative. Biološke zaraze, na primer.

Sudeći prema simulacijama, epidemija koja se brzo širi mogla bi da bude moćno oružje koje će zbrisati ljudsku populaciju – uključujući i njene vojne snage – a ostaviće infrastrukturu i resurse nedirnete da ih preuzmu pobedonosne mašine koje misle. Pošto pažljivo programirana zaraza prođe, Omnijus može da pokupi sve što je ostalo i da ponovo pokrene operativne sisteme.

Erazmus je imao određene rezerve prema takvoj taktici, jer se plašio da bi dovoljno moćna bolest mogla da zbrise celokupno čovečanstvo. Omnijus bi bio zadovoljan potpunim istrebljenjem, ali autonomni robot nije želeo toliko konačno rešenje. Njega su ta stvorenja i dalje zanimala – a naročito Gilbertus Albans, kojeg je podigao kao usvojenog sina pošto ga je izvukao iz bednih obora za robove. U čisto naučnom smislu, Erazmus je morao da ima dovoljno organskog materijala za svoja laboratorijska i terenska proučavanja ljudske prirode.

Ne smeju *svi* biti pobijeni. Samo velika većina.

Ali ti stvorovi su se pokazali kao neobično otporni. Sumnjao je da bi čak i najgora epidemija mogla da potpuno zbrise čitavu vrstu. Ljudi imaju zanimljivu sposobnost da se prilagođavaju nevoljama i da ih prevazilaze neuobičajenim sredstvima. Kad bi samo mašine koje misle mogle to da nauče...

Čvršće se umotao u svoj divni plašt i ušao u centralnu odaju objekta, gde je njegov zarobljeni otpadnik tlulaks stvorio savršeni retrovirus RNK. Mašine koje misle su efikasne i posvećene, ali potrebna je izopačena ljudska mašta da kanališe Omnijusov gnev u izvanredno

destruktivne načine postupanja. Nijedan robot ni kompjuter ne bi mogao da smisli takvu užasnu smrt i uništenje; za to je potrebna mašta osvetoljubivog ljudskog bića.

Rekur Van, biološki inženjer i genetičar sada omrznut u čitavoj Ligi plemenitih, vrpolio se u svojoj komori za održavanje života; nije mogao da pomera ništa osim glave, jer nije imao ni ruke ni noge. Komora za očuvanje povezivala je jezgro naučnikovog tela s cevima za hranljive i otpadne materije. Ubrzo pošto ga je zarobio, Erazmus se postarao da mu ukloni udove kako bi lakše upravljao njime. Svakako mu se nije moglo verovati, za razliku od Gilbertusa Albansa.

Robot je namestio vedar osmeh na lice od tečnog metala. „Dobro jutro, Bogalju. Danas imamo mnogo posla. Možda ćemo čak završiti prvi niz testova.“

Tlulaksovo uzano lice bilo je još zgrčenije nego inače: tamne, blizu postavljene oči letele su tamo-amo kao kod životinje u klopci. „Bilo je krajnje vreme da se pojaviš. Budan sam već satima, a mogu samo da gledam.“

„Onda si imao dovoljno vremena da razviješ zanimljive nove ideje. Jedva čekam da ih čujem.“

Zarobljenik je odgovorio promuklom psovkom. „Kako napreduju eksperimenti s reptilskom regeneracijom? Ima li napretka?“

Robot se sagnuo i podigao biološki zalistak da osmotri голу kožu na ramenu Rekura Vana prekrivenom ožiljcima.

„Ima li nečeg?“, ponovio je zabrinuto tlulaks. Nakrivio je glavu pod čudnim uglom, pokušavajući da vidi detalje na patrljku ruke.

„Na ovoj strani nema.“

Erazmus je pogledao biološki zalistak na drugom ramenu. „Ovde možda ima nešto. Definitivno se vidi rast kvrge na koži.“ Svaki zalistak sadržao je drugačije ćelijske katalizatore ubrizgane u kožu s ciljem da se rengenerišu odstranjeni udovi.

„Izvrši ekstrapolaciju na osnovu svojih podataka, robote. Koliko dugo će trajati da mi izrastu ruke i noge?“

„To je teško reći. Možda nekoliko nedelja, a moguće je i znatno duže.“ Robot je metalnim prstom protrljao kvrgu na koži. „S druge

strane, ova kvrga je možda i nešto sasvim drugo. Ima crvenkastu boju: možda se radi samo o infekciji.“

„Ne osećam nikakav bol.“

„Hoćeš da je zagrebem?“

„Ne. Sačekaću dok budem mogao sam to da radim.“

„Ne budi prost. Ovo bi trebalo da bude uzajamna saradnja.“ Rezultati jesu obećavali, ali ovaj posao nije bio prioritet za robota. Imao je na umu nešto mnogo važnije.

Erazmus je izvršio malo podešavanje intravenskih vodova, čime je ublažilo nezadovoljstvo na čovekovom uzanom licu. Rekur Van je nesumnjivo prolazio kroz jednu od onih periodičnih promena raspoloženja. Erazmus će ga pažljivo posmatrati i davaće mu lekove kako bi ovaj nastavio da efikasno funkcioniše. Možda će uspeti da spreči jedan od onih velikih napada besa kod tlulaksa. Bilo je dana kad je sve moglo da ih pokrene. Ponekad ga je Erazmus namerno izazivao samo da bi posmatrao rezultat.

Kontrolisanje ljudi – čak i na ovako odvratnom primeru – bilo je nauka i umetnost. Ovaj degradirani zarobljenik bio je isto toliko „subjekat“ kao i bilo koji čovek u krvlju poprskanim oborima i u ćelijama. Čak i kad bi tlulaks bio doveden do krajnosti, kad je pokušavao da pokida sisteme za održavanje života koristeći samo zube, Erazmus je uvek uspevao da ga navede da dalje radi na zarazi. Srećom, ovaj čovek je prezirao ljude iz Lige možda čak i više nego što je mrzeo mašinske gospodare.

Pre nekoliko decenija, tokom velikih političkih previranja u Ligi plemenitih, razotkrivena je mračna tajna tlulaških farmi organa, na veliki užas i gnušanje čovečanstva. Stav javnosti na svetovima Lige okrenuo se protiv genetskih istraživanja, a pobesnela rulja je uništila farme organa i oterala većinu tlulaksa u ilegalu, dok im je ugled bio nepopravljivo uništen.

Rekur Van je odlučio da pobegne u Sinhronizovani svemir, noseći ono što je smatrao neodoljivim poklonom – ćelijski materijal od kojeg se može načiniti savršen klon Serene Butler. Erazmus je bio zadivljen, jer se sećao zanimljivih rasprava sa zarobljenom ženom. Van, obuzet

očajanjem, bio je siguran da će je Erazmus želeti – ali nažalost, klonovi koje je Van gajio nisu imali Serenina sećanja niti njenu strast. Predstavljali su samo plitke kopije.

Uprkos slaboj upotrebljivosti klonova, Erazmus je ipak zaključio da je Rekur Van takođe zanimljiv – na veliku žalost čovečuljka. Nezavisni robot je uživao u njegovom društvu. Konačno je imao nekoga ko govori istim naučnim jezikom, istraživača koji je u stanju da mu pomogne da bolje razume neizmernu razgranatost i puteve istraživanja složenih ljudskih organizama.

Erazmusu su prve godine predstavljale izazov, čak i pošto je uklonio tlulaksu ruke i noge. S vremenom, uz pažljivu manipulaciju, strpljivom primenom sistema nagrade i kazne, pretvorio je Rekura Vana u vrlo koristan eksperimentalni subjekat. Sada se, ovako bez udova, nalazio u sličnoj situaciji kao njegovi sopstveni robovi na lažnim farmama organa. Erazmus je smatrao da je to divna ironija.

„Želiš li malu poslasticu pre nego što počnemo da radimo?“, pitao je Erazmus. „Možda mesni kolačić?“

Vanu su oči sinule, jer to je bilo jedno od retkih zadovoljstava koja su mu preostala. Mesni kolačići su pravljeni od različitih organizama gajenih u laboratoriji, pa i od ljudskog „otpada“, a na Tlulaksu su smatrani delikatesom. „Nahrani me, inače odbijam da dalje radim za tebe.“

„Prečesto koristiš tu pretnju, Bogalju. Povezan si s rezervoarom hranljivih rastvora. Čak i ako odbiješ da jedeš, nećeš gladovati.“

„Želiš moju saradnju, a ne samo moj opstanak – a ostavio si mi premalo načina da se cenkam.“ Tlulaksovo lice se zgrčilo u grimasu.

„U redu. Mesni kolačići!“, povikao je Erazmus. „Četvororuki, postaraj se za to.“

Ušao je jedan od jezivih laboratorijskih asistenata, a u dve od četiri presađene ruke nosio je tanjir pun organskih poslastica. Tlulaks se okrenuo u komori za održavanje života kako bi pogledao ogavnu hranu – i dodatni par ruku, koje su nekada pripadale njemu.

Uz malo poznavanja procedure presađivanja koju su koristili tlulaksi, Erazmus je presađio ruke i noge nekadašnjeg trgovca robovima

dvojici laboratorijskih asistenata, dodajući veštačko tkivo, tetive i kosti kako bi podesio udove do odgovarajuće dužine. To je bila samo proba i način da se nešto nauči, ali pokazalo se veoma uspešnim. Četvororuki je bio naročito efikasan za nošenje stvari; Erazmus se nadao da će ga jednog dana naučiti da žonglira, što će Gilbertusu svakako biti zabavno. Četvoronogi je, opet, mogao da trči kao antilopa kroz ravnicu.

Kad god bi se pojavio neki od asistenata, to je tlulaksa grubo podsećalo na beznadežnu situaciju u kojoj se nalazi.

Pošto Rekur Van nije imao šake, Četvororuki mu je pomoću svoje dve – upravo one koje su nekada pripadale zarobljeniku – nagurao mesne kolačiće u širom otvorena usta. Van je izgledao kao gladan ptic koji zahteva crve od majke ptice. Smeđežute mrve kotrljale su mu se niz bradu i padale na crnu kecelju koja mu je pokrivala trup; neke su padale u hranljivu kupku, iz koje će biti reciklirane.

Erazmus podiže ruku kako bi Četvororuki zastao. „Dosta zasad. Dobićeš još, Bogalju, ali pre toga treba da se radi. Zajedno ćemo pregledati današnju statistiku mortaliteta kod različitih probnih sojeva.“

Zanimljivo je, pomislio je Erazmus, što je Vorijan Atreid – sin izdajničkog Titana Agamemnona – pokušao sličan način uništenja Omnijusovih sveumova, ubacivši kompjuterski virus u kugle za ažuriranje koje je, ne znajući, isporučio robotski kapetan Seurat. Ali mašine nisu jedine podložne smrtonosnoj infekciji...

Posle nekoliko trenutaka durenja Rekur Van je olizao usne i dao se na posao da prouči rezultate. Izgledao je zadovoljan procentima smrtnih ishoda. „Veoma lepo“, mrmljao je. „Ove zaraze su apsolutno najbolji način da se ubiju bilioni ljudi.“

Postoje koristi od veličine... a postoji i užasna cena za to.

Primeru Ksavijer Harkonen,
poslednji unos u diktodnevniku

Tokom neprirodno duge vojne karijere vrhovni zapovednik Vorijan Atreid video je mnogo toga, ali teško da je ikada video svet lepši od Kaladana. Za njega je ta okeanska planeta bila nalik na kovčeg s blagom, puna sećanja i maštanja o „normalnom“ životu – bez mašina, bez ratovanja.

Kud god da je išao po Kaladanu, Vor je nalazio stvari koje su ga podsećale na zlatna vremena koja je proveo ovde s Leronikom Tergijet. Ona je bila majka njegovih sinova blizanaca, njegova životna saputnica puna ljubavi više od sedam decenija, mada se nikad nisu formalno venčali.

Leronika je sada živela u njihovom zajedničkom domu na Salusi sekundus. Zagazila je u devedesete, ali on ju je voleo više nego ikada. Da bi duže zadržala mladost, mogla je da uzima melanž, začim koji podmlađuje, veoma popularan među bogatim plemićima, ali odbila je ono što je smatrala neprirodnim pomagalom. To je tako ličilo na nju!

Za razliku od nje, zbog tretmana produženja života koji mu je silom nametnuo otac sajmek, Vor je i dalje izgledao kao mladić, kao da joj je unuk. Da ne bi delovali neusklađeno, Vor je redovno dodavao belu boju u kosu. Poželeo je da je poveo i Leroniku sa sobom na ovo putovanje, na mesto na kome su se upoznali.

Gledao je mirno kaladansko more i brodove kako se vraćaju s prikupljenim kelpom i debelim ribama, u društvu svog revnosnog mladog ađutanta, Abulurda Batlera, najmlađeg sina Kventina Vigara i Vandre Batler. Abulurd je bio i unuk Vorovog dragog prijatelja... ali ime Ksavijera Harkonena se retko izgovaralo, pošto je ostao neizbrisivo žigosan kao kukavica i izdajnik čovečanstva. Pri pomisli

na tu nepravdu, koja se prenosila dalje skoro kao legenda, Voru se grlo stezalo kao da guta bodljikavu vočku, ali nije mogao da učini baš ništa. Prošlo je već skoro šezdeset godina.

On i Abulurd našli su sto u novom suspenzorskom restoranu na litici, koji se polako kretao duž kaladanske obale pružajući stalno drugačiji pogled na obalu i more. Vojne šapke su spustili na široku prozorsku dasku. Talasi su se razbijali o krupno stenje tik kraj obale, pretvarajući se u potociće vode koji su se slivali poput bele čipke. Kasno popodnevno sunce je blistalo na talasima.

Dvojica ljudi u zeleno-purpurnim uniformama gledali su nadolazeću plimu i pili vino uživajući u kratkom odmoru od beskonačnog džihada. Vor je nosio uniformu opušteno, bez blistavog ordenja, a Abulurd je bio vrlo elegantan, s pažljivo prepeglanim pantalonama. *Isti je deda.*

Vor je uzeo mladića pod svoje okrilje, pazio je na njega i pomagao mu. Abulurd nije pamtio majku – Ksavijerovu najmlađu kćer – koja je prilikom porođaja doživela težak moždani udar i ostala katatonična. Sad kad je napunio osamnaest, mladić se prijavio u Vojsku džihada. Njegov otac i braća zaslužili su ugled i mnoga odlikovanja. S vremenom će i najmlađi sin Kventina Batlera postići isto to.

Da bi izbegla ljagu imena Harkonen, Abulurdova baba je vratila svoje devojачko prezime, jer se svakako ponosila baštinom Serene Batler. Otkako je ženidbom postao član čuvene porodice pre četrdeset dve godine, ratni heroj Kventin bio je svestan ironije tog prezimena. „Batler je nekada bio član posluge koji je diskretno ispunjavao naređenja svog gospodara. A ja sada objavljujem novu porodičnu devizu: 'Mi Batleri ne služimo nikoga!'“ Njegovi stariji sinovi, Fejkan i Rikov, prihvatili su tu devizu i posvetili život borbi u džihadu.

Koliko istorije u jednom imenu, pomislio je Vor. *I koliko opterećenja.*

Duboko je uzdahnuo i pogledao unutrašnjost restorana. Na zidu je visio barjak s likovima Troje mučenika: Serene Batler, njenog malog sina Maniona i velikog patrijarha Gindža. Suočeni s neumoljivim neprijateljem u vidu mašina koje misle, ljudi su tražili utehu od Boga ili njegovih predstavnika. Kao i svaki verski pokret, „martiristi“ su imali žestoke pojedince koji su se držali strogih postupaka u čast pale trojke.

Vor se nije držao tih verovanja, već se radije oslanjao na vojnu veštinu da bi pobedio Omnijusa, ali ljudska priroda, uključujući i fanatizam, uticala je na njegove planove. Stanovništvo koje nije želelo da ratuje u ime Lige bacalo se urličući na mašinske neprijatelje ako bi bilo pozvano da to učini u ime Serene ili njene bebe. Ali iako su martiristi mogli da pomognu džihadu, veoma često su ga zapravo ometali...

Ne prekidajući dugo ćutanje, Vor je prekrstio ruke i dalje razgledao restoran. Uprkos nedavno dodatom suspenzorskom mehanizmu, izgledao je skoro isto kao i pre više decenija. Vor se dobro sećao ovog mesta. Stolice, klasičnog oblika, možda su čak iste kao nekada, ali verovatno su pohabane presvlake ponovo tapacirane.

Ćutke je pijuckao vino i prisećao se jedne konobarice koja je radila ovde, mlade doseljenice koju su njegovi odredi spasli s Kolonije Peridot. Izgubila je čitavu porodicu kada su mašine koje misle savrnile sa zemljom sve što su ljudi podigli na toj planeti, a potom je nosila medalju preživljavanja koju joj je Vor lično uručio. Nadao se da je uspela da stvori sebi dobar život ovde na Kaladanu. Bilo je to veoma davno... sada je možda već mrtva, ili je u dubokoj starosti okružena buljukom unučića.

Vor je tokom godina često posećivao Kaladan, navodno da bi obišao toranj za slušanje i stanice za osmatranje koje su njegovi ljudi podigli pre gotovo sedam decenija. I dalje se vraćao kad god je mogao kako bi držao na oku vodeni svet.

Uveren da čini dobru stvar, Vor je odveo Leroniku i svoje sinove u prestonicu Lige još davno, dok su Estes i Kagin bili tek deca; njihova majka je uživala okružena čudesima, ali blizanci nisu naročito voleli Salusu. Kasnije su Vorovi dečaci – *dečaci*? Imali su preko šezdeset! – odlučili da se vrate na Kaladan, jer nikad nisu uspeli da zavole užurbani život na Salusi sekundus, politiku Lige ili Vojsku džihada. Vorijan je zbog vojnih zadataka retko bio kod kuće, a kad su blizanci postali punoletni, vratili su se na okeanski svet da osnuju svoje porodice i dobiju svoju decu... sad su već imali i unuke.

Posle toliko vremena i samo povremenih kontakata Estes i Kagin bili su mu gotovo stranci. Upravo juče, kad je Vorova vojna grupa

stigla, otišao je da ih poseti – i ustanovio da su nedelju dana ranije otputovali na Salusu da provedu nekoliko meseci sa starom majkom. On to nije ni znao! Još jedna propuštena prilika.

Doduše, ni ranije posete tokom proteklih godina nisu bile naročito radosne. Blizanci su se svaki put pridržavali društvenih običaja, sedeli su sa ocem tokom kratke večere, ali kao da nisu znali o čemu da pričaju. Ubrzo bi se obojica izvinili zbog nekih drugih obaveza. Vor se nespretno rukovao s njima i želeo im svako dobro pre nego što bi pošao dalje za svojim vojnim dužnostima...

„Mislite o prošlosti, zar ne?“ Abulurd je dugo ćutao, gledajući svog zapovednika, ali na kraju je postao nestrpljiv.

„Moram da mislim. Možda ne izgledam tako, ali ja jesam starac, sećaš se? Sa ovim mestom me spajaju mnoge veze.“ Namrštio se dok je otpijao gutljaj zinkala, jednog od najpopularnijih kaladanskih vina. Prvi put kad je došao ovamo, u lučku krčmu koju su držali Leronika i njen otac, pio je samo snažno i gorko pivo od kelpa...

„Prošlost je važna, Abulurde – a važna je i istina.“ Okrenuo je leđa morskoj pučini da bi se zagledao u ađutanta. „Postoji nešto što sam želeo da ti kažem, ali morao sam da sačekam da dovoljno sazriš. Možda nikada i nećeš biti dovoljno zreo za to.“

Abulurd je provukao prste kroz tamnosmeđu kosu, pri čemu su se pojavile crvenkasto-riđe nijanse kakve je imao j njegov deda. Mladić je imao i isti Ksavijerov zarazni osmeh i topao način u postupanju s ljudima. „Uvek me zanima sve čemu me možete naučiti, vrhovni zapovedniče.“

„Neke stvari nije lako saznati. Ali zaslužuješ da znaš. Šta ćeš kasnije činiti s tim, to je tvoja stvar.“

Abulurd je zbunjeno zaškiljio. Suspenzorski restoran je prekinuo bočno kretanje i počeo da se spušta niz liticu potamnenu od vlage, približavajući se moru i talasima koji su se razbijali o obalu.

„Ovo nije lako“, rekao je Vor uz dubok uzdah. „Bolje da prvo popijemo vino.“ Otpio je veliki gutljaj jakog crvenog vina, ustao i uzeo šapku s prozorske daske. Abulurd je učinio isto, ostavljajući čašu nepopijenu.

Kad su izašli iz restorana, pošli su popločanom krivudavom stazom do vrha litice, a tu su stali među šibljem povijenim od vetra i prošaranim belim zvezdastim cvetovima. Šibao ih je slan vetar, pa su morali da pridržavaju šapke. Vor je pokazao ka klupi okruženoj zaklonom od visoke živice. Nebo i otvoreni prostor delovali su ogromno, ali na ovom konkretnom mestu Vora je obuzelo osećanje značaja i privatnosti.

„Vreme je da saznaš šta se tačno desilo s tvojim dedom“, rekao je. Iskreno se nadao da će mladić ozbiljno shvatiti to otkriće, pogotovo što njegova starija braća to nisu učinila, već su radije odabrala zvaničnu neistinu umesto neprijatne istine.

Abulurd je progutao knedlu. „Čitao sam dosijee. Znam da je on sramota moje porodice.“

Vor se namrštio. „Ksavijer je bio dobar čovek i moj blizak prijatelj. Ponekad misliš da poznaješ istoriju, a pokaže se da je u pitanju samo prigodna propaganda.“ Kratko, gorko se nasmejao. „Ah, trebalo je da pročitaš zvanične memoare mog oca.“

Abulurd je delovao zbunjeno. „Vi ste jedini koji ne pljuje ime Harkonen. Ja... nikad nisam poverovao da je on bio tako užasan. Uostalom, on je bio otac Maniona Neduznog.“

„Ksavijer nas nije izdao. Nije izdao nikoga. Iblis Gindžo je bio pravi zlikovac, a Ksavijer se žrtvovao kako bi ga uništio pre nego što nanese još strašnije zlo. Postupci velikog patrijarha doveli su do Serenine smrti, u kombinaciji sa suludim mirovnim planom kogitora iz Kule od slonovače.“

Vor je gnevno stegnuo pesnice. „Ksavijer Harkonen je učinio ono što niko drugi nije bio spreman da učini – i spasao je naše duše, ako ništa drugo. Nije zaslužio da mu se natovari sramota. Ali radi džihada, bio je spreman da prihvati svaku sudbinu, čak i da mu istorija zabije nož u leđa. Znao je da će se, ako se otkriju razmere izopačenosti i izdajstva u samom srcu džihada, sveti rat degenerisati u skandalima i optužbama. Izgubili bismo iz vida pravog neprijatelja.“

Vorove sive oči ispuniše se suzama dok je gledao Abulurda. „A sve ovo vreme ja... ja sam pustio da moj prijatelj bude prikazan kao izdajnik. Ksavijer je znao da je džihad važniji od ličnog iskupljenja, ali

ja sam umoran od rvanja sa istinom, Abulurde. Serena nam je obojici ostavila poruke pre nego što je krenula na Korin, jer je znala da će verovatno biti ubijena – mučeničkom smrću. Objasnila je zašto lična osećanja treba ostaviti po strani radi velikog cilja. Ksavijer se slagao s njom – nikad nije cenio ordenje i spomenike koji su mu podignuti, niti je brinuo kako će ga istorija pamtiti.“

Vor je prisilio sebe da opusti šake. „Ksavijer je znao da većina ljudi neće razumeti šta je učinio. Veliki patrijarh je bio suviše udobno smešten na svom položaju, okružen moćnim Džipolom i specijalistima za propagandu. Iblis Gindžo je decenijama stvarao sopstveni neuništiv mit, a Ksavijer je bio samo čovek koji se bori što bolje može. Kad je saznao šta Iblis namerava da učini još jednoj ljudskoj koloniji – kad je otkrio plan koji je veliki patrijarh skovao s tlulaksima i njihovim farmama organa – znao je šta mora da učini. Nije mario za posledice.“

Abulurd ga je gledao napeto i fascinirano, s mešavinom strepnje i nade. Izgledao je veoma mlad.

„Ksavijer je bio veliki čovek koji je uradio ono što se mora.“ Vor je slegnuo ramenima, nekako malaksalo. „Iblis Gindžo je uklonjen. Tlulaške farme organa su napuštene, njihovi izopačeni istraživači su žigosani i rasterani. A džihad je obnovljen, što je omogućilo novih šest decenija borbe.“

Mladi Abulurd je i dalje bio uznemiren. „Ali šta je sa istinom? Ako ste znali da zloglasnost mog dede nije osnovana, zašto niste pokušali da to ispravite?“

Vor je žalosno odmahnuo glavom. „Niko nije želeo da to čuje. Ta zbrka bi svima odvukla pažnju. Čak i sada bi usporila naše ratne napore, jer bismo gubili vreme u uzajamnim optužbama i vapajima za pravdom. Porodice bi birale strane, zaklinjale bi se na uzajamnu osvetu... a za to vreme Omnijus bi nastavio da nas napada.“

Mladi oficir nije delovao zadovoljno, ali je ćutao.

„Razumem kako se osećaš, Abulurde. Veruj mi, ni Ksavijer ne bi želeo da zahtevam reviziju istorije u njegovu korist. To je bilo veoma, veoma davno. Čisto sumnjam da je ikome važno.“

„Meni je važno.“

Vor se bledo osmehnuo. „Da, i sada znaš istinu.“ Naslonio se na klupu. „Ali naša duga borba ostaje očuvana tankim nitima heroja i mitova. Priče o Sereni Batler i Iblisu Gindžu su pažljivo osmišljene, a martiristi su njih dvoje pretvorili u nešto mnogo veće nego što su zaista bili. Za dobro čovečanstva, za snagu džihada, oni moraju ostati neokaljani kao simboli – čak i veliki patrijarh, iako to ne zaslužuje.“

Mladiću je drhtala donja usna. „Moj deda, znači, nije ... nije bio kukavica?“

„Daleko od toga. Za mene je on heroj.“

Abulurd je pognuo glavu. „Ja nikad neću biti kukavica“, zarekao se brišući suze.

„Znam da nećeš, Abulurde, i želim da znaš da si mi ti kao sin. Bio sam ponosan što sam Ksavijerov prijatelj i ponosan sam što poznajem tebe.“ Vor je položio ruku mladiću na rame. „Možda ćemo jednog dana moći da ispravimo ovu strašnu nepravdu. Ali najpre moramo da uništimo Omnijusa.“